

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Бень Я.О.

аспірантка,

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

ДЕРЖАВНІ ПРОГРАМИ З ПИТАНЬ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

Якщо взяти за точку відліку Хартію про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору, підписану 09.07.1997 р. у Мадриді Президентом України Л. Кучмою, Генеральним секретарем НАТО Х. Соланою та лідерами 16 країн-членів організації [3, с. 327-328]. На основі Хартії було започатковано Комісію Україна-НАТО (КУН), що мала опікуватися розвитком співпраці. Узагальнюючи напрацювання сторін упродовж двох останніх десятиріч, слід вказати на послідовність дій української сторони у державному плануванні взаємодії з Альянсом. При результативність цієї роботи свідчить сукупність Державних програм та планів співробітництва України з НАТО, хронологія розробки та підписання яких виглядає наступним чином [1].

2001 р.: Державна програма співробітництва України з Організацією Північноатлантичного Договору (НАТО) на 2001-2004 рр.;

2004 р.: Державна програма інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки, а також Державна програма підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України;

2008 р.: Державна цільова програма інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008-2011 роки.

У 2002 р. додатково було підписано План дій Україна-НАТО. Документ визначив стратегічні цілі і пріоритети України для досягнення повної інтеграції у євроатлантичній структурі безпеки та для створення стратегічних рамок для існуючого і майбутнього співробітництва України з НАТО відповідно до Хартії про особливе партнерство.

2003-2009 рр.: Україна щорічно представляла Цільові плани для досягнення принципів і цілей, викладених в Плані дій. Плани формувались на основі пропозицій міністерств і відомств і містили конкретні завдання в різних сферах (внутрішньополітичні питання, зовнішня політика, реформування структур безпеки та оборони, інформування громадськості, інформаційна безпека, а також економічні та правові питання).

Починаючи з 2009 р., річні цільові плани сторони замінили на річні національні програми співробітництва України з Альянсом.

2009-2010 рр.: Річні національні програми з підготовки України до набуття членства в Організації Північноатлантичного договору.

2011-2019 рр.: Річні національні програми співробітництва Україна-НАТО (Річні національні програми під егідою Комісії Україна-НАТО) за винятком 2014 р.

Реакція НАТО на події 2014 р. була наступною. Внаслідок російсько-українського конфлікту НАТО розширила підтримку, що надається Україні, у галузі розвитку потенціалу і розбудови спроможностей. Держави – члени Альянсу засуджують незаконну анексію Криму Росією, а також її дестабілізуючі й агресивні дії на сході України та у Чорноморському регіоні. Збільшено присутність НАТО у Чорному морі, активізовано співпрацю у військово-морській галузі між НАТО та Україною і Грузією.

З часу Варшавського саміту НАТО у липні 2016 р., практична допомога Україні з боку НАТО надається у вигляді Комплексної програми допомоги (КПД) Україні.

У 2017 р. було введено в дію Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки.

05.02.2020 р. український уряд схвалив Річну національну програму під егідою Комісії Україна-НАТО на 2020 рік (РНП-2020) [5]. Документ не просто продовжує лінію співробітництва України з Альянсом. Він запроваджує нові моменти взаємодії сторін, а також нові вимоги до України. Зокрема, РНП-2020:

– розроблена за методологією вимірювання досягнутих результатів. Розробка програми вперше здійснювалася за міжнародною методикою Results-Based Management (RBM, «Управління, орієнтоване на результат»);

- є людиноцентричною, оскільки ставить у центр уваги безпеку людини, її права, свободи і законні інтереси;
- містить механізм моніторингу виконання;
- побудована за принципами, структурою та змістом планів дій щодо членства в НАТО країн, які раніше вступили до Альянсу.

РНП-2020 передбачає продовження реформування сектору безпеки та оборони України. Йдеться про приведення системи управління силами оборони, стратегічного та оперативного (бойового) управління, зв'язку, розвідки та спостереження до стандартів НАТО та сумісності із системами Альянсу, впровадження демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, забезпечення умов для участі українських підприємств у багатонаціональних проектах НАТО у сфері розробки та виробництва озброєння і техніки тощо.

Крім того, РНП-2020 передбачає стимулювання подальших демократичних перетворень в Україні. Серед них, зокрема, формування ринкової економіки, забезпечення прозорості податкової системи, ефективне наукове співробітництво між Україною та країнами НАТО і ЄС, удосконалення системи боротьби з тероризмом, яка робить Україну надійним партнером у системі міжнародної безпеки, розвиток системи національної стійкості та захисту критичної інфраструктури тощо.

РНП-2020 максимально наближена за змістом та принципами до Плану дій щодо членства у НАТО. Це засвідчує її структура, що складається з п'яти розділів (як і ПДЧ): I. Політичні та економічні питання; II. Оборона / Військові питання; III. Питання ресурсів; IV. Питання безпеки; V. Правові питання.

Виконання вказаної РНП спрямоване на досягнення цілі Програми діяльності Кабінету Міністрів України, яка звучить наступним чином: «Україна відповідає принципам та критеріям, необхідним для набуття членства в Організації Північноатлантичного договору» [2].

РНП-2020, яка відрізняється від раніше існуючих програм, слід додатково оцінювати з позицій офіційного звернення України до НАТО у листопаді 2019 р. з проханням приєднатися до Програми розширених можливостей (EOP) [4]. Ця програма серед іншого надає доступ до розширеного діалогу сторін у сфері розвідки, а також дозволяє громадянам країн-партнерів обіймати посади в штаб-квартирі НАТО або в командній структурі Альянсу. Програма об'єднує довкола НАТО клуб найближчих партнерів, які з різних причин не входять до Альянсу, але

готові тісно взаємодіяти з ним. На сьогодні до програми ЕОР входять Грузія, Швеція, Фінляндія, Австралія та Йорданія.

Очікується, що РНП-2020 суттєво посприє приєднанню України до Програми розширених можливостей та в цілому прискорить процес євроатлантичної інтеграції України.

Список використаних джерел:

1. Державні програми та плани співробітництва. URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/dokumenty/> (дата звернення: 24.02.2020).
2. Програма діяльності Кабінету Міністрів України. URL: <https://program.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2020).
3. Смолянюк В.Ф. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору. Юридична енциклопедія: в 6 т. Київ: Українська енциклопедія, 1998. 470 с.
4. Україна звернулася до НАТО з проханням про участь у Програмі розширених можливостей. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/11/1/7102532/> (дата звернення: 21.02.2020).
5. Уряд схвалив Річну національну програму Україна-НАТО нової якості. URL: <http://www.mil.gov.ua/news/2020/02/05/> (дата звернення: 19.02.2020).

Бондар Д.П.

студент,

Донецький національний технічний університет

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Розділом VI і VII Закону України «Про охорону праці» встановлюються, права та повноваження органів державного управління, контролю та нагляду в сфері охорони праці.

Управління охороною праці в Україні на державному рівні здійснює:

– Кабінет Міністрів України. При Кабінеті Міністрів України створена Національна рада з питань безпеки життєдіяльності населення, яка розробляє та реалізує державну політику охорони життя людей та профілактики травматизму на виробництві, її очолює віце-прем'єр-міністр України [1];